

Snámh agus dul go tóin: buille faoi thuairim agus sórtáil

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le taispeántas gasta le próca: preabann an corc ar an uisce, téann an chloch go tóin, ansin cuir an dá rud i leataobh. Taispeánann na páistí lena n-ordóga an dóigh leo go snámhfaidh nó go rachaidh an spúnóg, an spúinse, an bád bréagáin, an maide líreacáin agus an bonn airgid go tóin, ansin socraíonn siad ar a mbuillí faoi thuairim sa ghníomhaíocht idirghníomhach snámh-nó-go-tóin don lomán mór, don tairne beag, don spúinse agus don bhonn airgid. Ag na tráidirí uisce, tugann siad buille faoi thuairim agus ansin tástálann siad príomhshraith rudaí, sórtálann siad macasamhla tirime díobh sna fonsaí 'snámh' agus 'go tóin', tarraingíonn siad na torthaí agus rud amháin a chuir iontas orthu sa Dialann Imscrúdaithe, agus críochnaíonn siad le comhrá ar an gcairpéad a léiríonn nach é an méid a shocraíonn an scéal.

Cuspóirí foghlama

- Buille faoi thuairim a thabhairt an snámhfaidh rud nó an rachaidh sé go tóin sula ndéantar é a thástáil
- Rudaí a thástáil ag an tráidire uisce agus macasamhla tirime díobh a shórtáil i ngrúpa 'snámh' agus i ngrúpa 'go tóin'
- Labhairt faoi rud a chuir iontas orainn agus a thabhairt faoi deara go snámhann roinnt rudaí agus go dtéann roinnt eile go tóin

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

An oíche roimh ré: tráidire nó báisín éadomhain amháin do gach grúpa agus cúpla cm uisce ann; sraith rudaí don tástáil fhliuch agus macasamhla tirime díobh (corc, spúnóg, cloch, spúinse, bád bréagáin, maide líreacáin, bonn airgid); tuáillí; dhá fhonsa nó dhá thráidire le leideanna pictiúr do 'snámh' agus 'go tóin'. Coinnigh spúinse tirim breise. Ná cuir ach corc agus cloch sa phróca taispeántais, agus úsáid é don tús amháin.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
tráidire uisce nó báisín mór	1	grúpa	trealamh na scoile	báisín níocháin gréithe ón mbaile
sraith rudaí le haghaidh snámh agus dul go tóin (corc, spúnóg mhiotail, cloch bheag, spúinse, bád bréagáin, maide líreacáin, bonn airgid)	1	grúpa	seomra ranga	aon mheascán sábháilte de rudaí éadroma adhmaid nó plaistigh agus de rudaí beaga miotail nó cloiche ón seomra ranga
tuáillí	2	grúpa	seomra ranga	éadaí soithí nó rolla páipéir cistine
fonsaí sórtála ('snámh' agus 'go tóin')	2	grúpa	seomra ranga	dhá thráidire nó dhá fhonsa déanta as rópaí scipeála, agus leid phictiúir ar gach ceann acu, ceann do 'snámh' agus ceann do 'go tóin'
próca nó crúsca trédhearcach ina bhfuil uisce, corc amháin agus cloch bheag amháin (taispeántas an mhúinteora)	1	rang	seomra ranga	aon tobán plaisteach trédhearcach atá domhain go leor chun snámh agus dul go tóin a thaispeáint
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar bán chun an méid a fuarthas amach faoi shnámh agus dul go tóin a tharraingt

Pointe sábháilteachta

Is tusa a láimhseálann an próca taispeántais. Cas suas na muinchillí; tuáillí ag gach tráidire; glan suas aon doirteadh láithreach; gan aon rud a bhlaiseadh; coinneigh an bonn airgid agus an chloch bheag faoi do shúil i gcónaí; triomaigh an t-urlár sula n-imíonn aon duine ón áit; cinntigh go nitear na lámha tar éis an tslachtaithe.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Scaoil an corc isteach san uisce ionas go bpreabann sé, ansin an chloch ionas go dtéann sí go tóin. Fiafraigh díobh cén fáth ar fhan ceann amháin thuas agus ar imigh an ceann eile síos; glac le gach smaoineamh gan é a cheartú. Cuir an corc agus an chloch i leataobh láithreach ionas gur fíorthuair fós iad na buillí faoi thuairim a thabharfar ina dhiaidh sin.
- **Féach agus Tabhair Buille faoi Thuairim:** Taispeáin an spúnóg, an spúinse, an bád bréagáin, an maide líreacáin agus an bonn airgid ceann ar cheann. Ainmnigh 'snámh' agus 'go tóin' de réir mar a thaispeánann na páistí a n-ordóga go ciúin. Coinnigh súil amach féachaint an bhféachann siad ar an rud sula dtugann siad buille faoi thuairim, seachas aithris a dhéanamh ar an duine in aice leo.
- **Péirí a chuireann iontas orainn ar an gclár:** Déan an ghníomhaíocht idirghníomhach snámh-nó-go-tóin go bríomhar: caithfidh an rang buille faoi thuairim a thabhairt roimh gach titim don lomán mór, don tairne beag, don spúinse agus don bhonn airgid. Tar éis na titime deireanaí, fiafraigh díobh cé acu a chuir iontas orthu agus an ndeachaigh an ceann mór go tóin i gcónaí. Críochnaigh na ceithre cinn laistigh de thrí nóiméad.
- **Spraoi ag an tráidire uisce:** Léirigh timthriall iomlán amháin leis an mbád bréagáin: bí ag smaoineamh os ard, tabhair buille faoi thuairim, cuir san uisce é, breathnaigh air, abair cad a rinne sé. Cuir na grúpaí chuig na tráidirí leis an bpríomhshraith ar dtús — bád bréagáin, maide líreacáin, spúnóg, spúinse. Ná tabhair an chéad rud eile dóibh go dtí go ndeirtear buille faoi thuairim; athluaigh an buille faoi thuairim a thug siad agus an méid a tharla i ndáiríre.
- **Sórtáil snámh agus dul go tóin:** Nuair a bheidh na lámha tirim, cuireann na páistí macasamhla tirime de na ceithre phríomhrud sna fonsaí 'snámh' agus 'go tóin' a bhfuil leideanna pictiúr orthu, de réir an mhéid a chonaic siad, ní de réir buille faoi thuairim nua. Má bhíonn beirt ag easaontú, cuir an rud sin ar ais le go ndéanfar tástáil ghasta arís air, seachas an cinneadh a dhéanamh ar a son.
- **Tarraingimis cad a shnámh agus cad a chuaigh go tóin:** Léirigh ar leathanach taispeántais: líníocht amháin de rud ar snámh, líníocht amháin de rud a chuaigh go tóin, ansin cuir ciorcal nó réalta le rud amháin a chuir iontas ort. Ní chuirfidh tú na páistí chuig a nDialann Imscrúdaithe ach ansin. Coinnigh an rogha shimplí — trí mharc — mar chúltaca má bhíonn an t-am gann; cinntigh go bhfuil na lámha tirim sula dtosaíonn siad ar na criáin.
- **Cad a thugamar faoi deara?:** Ar an gcairpéad, agus na fonsaí fós le feiceáil, fiafraigh díobh cé acu a shnámh, cé acu a chuaigh go tóin, agus cad a chuir iontas orthu. Athluaigh roimh an slachtú: snámhann roinnt rudaí agus téann roinnt eile go tóin; ní hé an méid a shocraíonn an scéal. Abair líne ghearr amháin go mbíonn ar lucht déanta bád fios a bheith acu cad a shnámhann, agus stad ansin.

Cad ba cheart a fheiceáil

De ghnáth snámhann an bád bréagáin, an maide líreacáin agus an corc; téann an spúnóg, an chloch agus an bonn airgid go tóin. Snámhann spúinse atá sách tirim; d'fhéadfadh spúinse atá ar maos dul go tóin nó suí íseal san uisce — féach air sin mar iontas úsáideach, ní mar bhotún. Ar an gclár, snámhann an lomán mór agus téann an tairne beag go tóin, ionas go dtugann na páistí faoi deara nach é an méid a shocraíonn an scéal. Mol buillí faoi thuairim cúramacha agus páistí a insíonn go macánta faoi rud a chuir iontas orthu.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Téann rudaí troma go tóin agus snámhann rudaí éadroma — nó téann rudaí móra go tóin agus snámhann rudaí beaga.** — Dírigh a n-aird ar an tsórtáil sna fonsaí agus ar an bpéire ar an gclár: shnámh an lomán mór, chuaigh an tairne beag go tóin; b'fhéidir gur shnámh an spúinse cé go ndeachaigh an chloch bheag go tóin. Fiafraigh An ndeachaigh an ceann mór go tóin i gcónaí? gan léacht a thabhairt.
- **Má bhí mo bhuille faoi thuairim mícheart, rinne mé rud éigin mícheart.** — Athluaigh go dtugann eolaithe buille faoi thuairim ar dtús agus go bhfaigheann siad amach ansin. Déan ceiliúradh ar an iontas mar fhianaise úsáideach agus iarr orthu é a mharcáil ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Suigh ag tráidire an mhúinteora agus athluaigh gach príomhrud: buille faoi thuairim le hordóg, cuir san uisce é, ansin abair 'd'fhan sé ar barr' nó 'chuaigh sé síos' sula sórtálann an páiste an mhacasamhail thirim. • Sa Dialann Imscrúdaithe, glac le líníocht amháin de rud ar snámh agus líníocht amháin de rud a chuaigh go tóin má tá sraith iomlán ródhian.	• Nuair a bheidh na ceithre phríomhrud déanta, cuir an corc, an chloch nó an bonn airgid leo, ach amháin fad a bhíonn an páiste fós ag tabhairt buille faoi thuairim roimh gach titim. • Spreag an páiste chun cúis ghearr a thabhairt nuair a chuireann sé rud i bhfonsa: 'téann sé anseo mar chuaigh sé síos.'	• Iarr orthu lipéad simplí ar nós 'bád' nó 'cloth' a scríobh in aice le líníocht amháin, agus iarr orthu an rud a chuir iontas orthu a mharcáil agus é a ainmniú don ghrúpa. • Má chuaigh an spúinse go tóin nuair a bhí sé fliuch, fiafraigh cad a d'athraigh i gcomparáid leis an spúinse tirim ar an gclár, gan rudaí nua a thabhairt isteach.

Nasc traschuraclaim

Nasc le spraoi uisce Aistear agus le teanga ó bhéal: cleachtann na páistí na focail 'snámh', 'go tóin', 'buille faoi thuairim' agus 'iontas' agus iad ag sórtáil fíorrudaí.

